

Juni 2007 / 82

**Olle laddat
bössan...sid 36**

Välkommen till
Strömmadagen
Söndagen 24/6 start kl. 11
Mer info sid 32.

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER.

Åke Axelsson	Svanvägen 41	ordf.	070-5930185
Göran Lindgren	Malmavägen 221	v.ordf.	571 43100
Gunilla Wassdahl	Starvägen 8	kassör	570 33654
Britt-Marie Ohlsson	Måsvägen 27	sekr.	571 40033
Carin Welstadius	Lillströmsudd 14b	ledam.	571 41141
Monica Ohlsson		suppl.	571 40567
Ingrid Hellefors		suppl.	571 41204
Jan-Ove Tannsjö		suppl.	571 40376
Maria Mellberg		suppl.	570 24074
Hans Lindström		revisor	571 40552
Rolf Rådberg		-"-	571 40761
Evert Wikholm		rev.supp	571 41341
Henrik Paulsen		valber.	571 40770
Göran Kähring		valier.	070-7693627

Medlemsavgift för vuxna 150:-/år
Barn och ungdom under 15 år 10:-

Postgiro 98 57 43 - 4

Författarna är själva ansvariga för sina artiklar.
Plocka gärna material i tidningen, men var snäll ange källan.

Ansvariga för museet är Olle och Britt-Marie Ohlsson
Ansvarig för lokalbokning och "loppis" är Monica Ohlsson
Redaktör för tidningen: Åke Axelsson

Telefon till Strömma Hembygdsgård är 571 41350.
E-mail: strommahembygdsgard@telia.com
Hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma

Ordföranden har ordet

Ett år går snabbt, i synnerhet när man kommer upp en bit i åldern. Känns det igen?!

Efter att ha varit medlem i föreningen ett antal år blev jag förra året invald i styrelsen för att hjälpa till med den här tidskriften och vår hemsida.

Året som gått har gett nya erfarenheter och tidigare redaktören Britt-Marie Ohlsson varit ett värdefullt stöd för att komma igång. I det här numret kan du läsa om torpvandring och andra aktiviteter. Hemsidan, som också är ett verk av Britt-Marie, har successivt utvecklats. Min ambition är att hålla den flitigt uppdaterad med aktuella händelser. Fler reaktioner från läsekretsen vore roligt!

Rollen som ordförande i Strömma hembygdsförening är också ny och spännande. Vill gärna att hembygdsgården blir mer tillgänglig och attraktiv för att få fler besökare och även fler medlemmar i SHF, gärna aktiva sådana. Ytterligare mål och visioner finns i den verksamhetsplan som årsmötet antog. Den och annan information kan du hitta på vår hemsida.

Tack för förtroendet och ha en skön sommar!

//

Åke Axelsson / Foto: Lennart Karlsson

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Strömma Hembygdsförening verksamhetsåret 2006/ 2007

Styrelsen har bestått av följande personer:

Ordförande	Roland Johansson
Vice ordförande	Lars Hedrén
Kassör	Gunilla Wassdahl
Sekreterare	Carin Welstadius
Ledamot	Åke Axelsson
Suppleanter	Annika Lillienwall Monica Ohlsson Olle Nyholm Britt-Marie Johansson Britt Nyholm Ingrid Hellefors
Revisorer	Hans Lindström Rolf Rådberg Evert Wikholm (suppl)
Valberedning	Edgar Pettersson Totten Lillienwall

Adjungerade med Britt-Marie Ohlsson
ansvar för museet Olle Ohlsson
och samlingarna

Redaktör tidskrift/ Åke Axelsson
hemsida

Årsmöte hölls den 7 april 2006, styrelsen har hållit 8

protokollförda möten.

Medlemsavgiften har varit kronor 150:- för vuxen. Barn under 15 år kronor 10:-.

Föreningen har under året varit representerad i Värmdö Föreningsråd, varit medlem i Sveriges Hembygdsförbund och Stockholms Läns Hembygdsförbund. Samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan har skett vid olika arrangemang.

Under året har vi, med uppehåll för sommar- och semesterperioder, haft öppet hus i Backstugan, kl: 19-21 flertalet tisdagar.

Det har inbjudits till 2 arbetsdagar för städning både ute och inne.

Under hösten har ett antal frivilliga medlemmar byggt en altan som beräknas bli färdig och kan invigas under våren.

Fyra studiecirkelar med släktforskning har genomförts under ledning av Britt-Marie Ohlsson. Initiativ tagits till studiecirkel med tema "Vårt museum" och en inbjudan till intresserade sänts ut via tidskriften och hemsidan under 1:a kv. 2007 för start under våren.

Tre nummer av vår tidskrift har skickats ut och fått ett mycket positivt mottagande. Nummer 2006/79, 2006/80 och 2007/81.

Föreningens hemsida utgör en flitigt nyttjad informationskanal gentemot medlemmarna om kommande aktiviteter och allmän information om förening, museum och kringverksamhet. Ett arbete pågår med att vidareutveckla sidan med foton och bilder, artiklar från tidskriften, mm.

Forts./

Föreningen har under året till kommunen avgett två yttrande över byggnadsärenden, dels ang. fastigheten Strömma 1:311 och dels planerad bebyggelse vid Ekbacken, Fågelbro. I det senare ärendet även medverkan vid uppvaktning av Kommunstyrelse i december 2006 samt vid hearing 11 mars 2007 inom ramen för "Allians för Ekbacken".

Remissvar lämnat i mars till Hembygdsförbundet rörande ny formulering om hembygdsrörelsens ideologi och grundsyn.

Aktiviteter under året:

Valborg firades traditionellt på kanaltomten. Det kom ca 200 vuxna och ett stort antal barn.

Nationaldagen den 6 juni firades bl. a. med att inviga Strömma Hembygdsförenings nya flaggstång.

Strömmadagen den 25 juni genomfördes med friluftsgudstjänst och ett 70-tal besökare.

Hembygdsgårdarnas dag den 6 augusti besöktes av ca 100 personer.

Till den traditionella **Ärtsoppekvällen** den 13 oktober kom 25-tal personer.

Julmarknaden den 17 december var mycket välbesökt. Ett antal lokala hantverkare deltog med sina produkter. Servering, loppmarknad och lotteri gav ett ekonomiskt gott resultat.

Museet har haft ett stort antal besökare under året. Utöver öppethållande i s m andra aktiviteter har separatvisningar genomförts vid 5 tillfällen. Samlingarna har bl. a. kompletterats med en skomakeriavdelning i g:a uthuset, innehållande maskin, material och verktyg.

I Backstugan har **servering och loppmarknad** har varit öppen ett flertal gånger under året och haft ett stort antal besökare. Ett mycket välbesökt tillfälle var den 3 september.

Styrelsen vill framföra ett stort **TACK** till alla medlemmar, till dem som sponsrat med ekonomiska bidrag, de som donerat föremål till museet och skänkt prylar till loppmarknaden och till alla som genom personligt arbete eller på annat sätt visat generositet och välvilja i vår strävan att hålla Strömma Hembygdsförening och Museum aktuell och livskraftig.

Strömma 2006-03-27

Roland Johansson

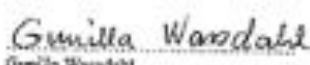
Karin Wikstrand

Lars Hultén

Alf Andersson

Gunilla Wastdahl

Tack alla generösa givare!

Ett stort tack till Er alla som är vänliga att donera föremål och skänka saker till vårt museum och "loppis". Vi försöker på bästa sätt ta tillvara allt som kommer in till hembygdsföreningen, vilket oavkortat tillfaller och används i föreningens verksamheten.

Vi har i nu i maj fått ett särskilt kulturbidrag på 11.000 kr beviljat från ungdoms-, kultur-, och fritidsnämnden i Värmdö kommun för att kunna säkerställa och exponera våra samlingar. Vi gläds åt detta och tackar!

Styrelsen

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING
ORG.NR 14000-5193

ÅRSREDOVISNING RÄKENSKAPSÅRET 1/1
2006—31/12 2006.

BALANSRÄKNING

Tillgångar	Kassa	6,153,80
	Postgiro	58 795,67
	Bank	21 754,00
	Upplupna intäkter	5 300,00
	Summa	92 003,47
Skulder:	Ungdomsfond	6.000,00
	Forskningsfond	10.000,00
	Upplupna kostnader	5 177,00
	Leverantörsskulder	10 559,00
	Del av ingående balans	58 324,97
	Ingående balans	90 060,97
	Årets överskott	1 942,50
	Summa	92 003,47

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING
ORG.NR 814000-9583

ÅRSREDOVISNING RÅKENSKAPSÅRET 1/1
2006—31/12 2006.

RESULTATRÄKNING

Intäkter:

Medlemsavgifter	33 490,00
Gåvor	10 990,00
Loppmarknad	23 856,00
Uthyrning lokal	11 100,00
Försäljning tyg/hantverk	1 100,00
Försäljning skrift	1 800,00
Ränteintäkter	82,00
Övriga intäkter	11 896,00
<u>Summa</u>	<u>94 314,00</u>

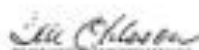
Kostnader:

Materialinköp	16 984,00
Hyra fastigheten <i>J.</i>	5 000,00
Elkostnader	31 970,00
Byggmaterial	22 255,00
Förbrukningsmat/inv	4 255,00
Tryckning tidskrift	5 968,50
Telefon och porto	5 683,00
Bank/PG-avgifter	905,00
Förenings/medlemsavg	5 860,00
Övriga kostnader	3 491,00
<u>Summa</u>	<u>92 371,50</u>
Årets överskott	1 942,50

des. Revisorsuppl. Evert Wikholm omvaldes.

12. Som valberedare valdes Henrik Paulsen och Göran Kärling.
13. Beslöts att medlemsavgiften för 2008 är oförändrad. 150:- för vuxen, 10:- barn.
14. Styrelsens förslag till verksamhetsplan redogjordes av Åke Axelsson och godkändes.
15. Inga motioner har inkommit.
16. Åke Axelsson framförde ett stort tack och hyllningar från föreningen till avgående ordförande Roland Johansson, vice ordf. Lars Hedrén och styrelsesuppl. Annika Lillienwall, Britt-Marie Johansson, Britt Nyholm och Olle Nyholm samt valberedare Edgar Pettersson och Totten Lillienwall för deras förtjänstfulla insatser i styrelsen över ett antal år.
17. Olle Ohlsson föreslog att Benny Ohlsson, Totten Lillienwall och Edgar Pettersson skulle avtäckas för ideella insatser under året. Mötet biföll förslaget med en hjärtlig applåd.
18. Ordförande avslutade årsmötet och därefter serverades en utsökt måltid till självkostnadspris. Stort tack till festarrangörerna med Britt-Marie Johansson som ansvarig.

Vid protokoll

Britt-Marie Ohlsson

Justeras

Hans Johansson

Edgar Pettersson

Torpvandring Brevik 6 maj 2007

Vi samlades vid torpet Lilla Klippan och jag är upprymd för att få vara med om en torpvandring i gammal känd miljö...

Idag söndagen den 6 maj 2007, soligt och friskt väder. Svänger av vid torpet Sågen och in på Breviksgårdsvägen där jag parkerar utanför Lilla Klippan. Ett 25-tal intresserade har redan mött upp, ett glatt och förväntansfullt gäng damer och herrar, de flesta i den gyllne åldern. Här väntar också vår kulturguide Britt-Marie Ohlsson.

Torpet Sågen.

Britt-Marie är den som får oss på rätt kurs i vårsolens speglingar bland knoppande blommor och blad.

Starten sker vid torpet Sågen, där berättas om den kvarn som en gång var belägen mellan Norrängsträsket och Sägträsket. Sen följer vi Breviksgårdsvägen förbi torpet Lilla Klippan, vars inkräm är uttaget och framtid oviss, renovering pågår?

Torpet Lilla Klippan.

Torpet Norrängen passeras, det ligger högt uppe vid en åkerkant, där har tidigare funnits ett intilliggande torp benämnt "Kullsveden".

Lite längre fram tar in vägen mot Finntorpet. Innan Finntorpet stannar vi upp vid en gammal grund där Kvarntorpet varit beläget. Vi får oss berättat om tidigare innevånare och det visas på överväxta husgrunder som moder natur återtagit och överväldigat med mossa gräs, buskar och träd.

Strax är vi framme vid Finntorpet, vackert beläget alldeles ovanför en uppdämd vattensamling. Min farfar och far med familj bodde i torpet 1933 och ett antal år framåt och efterföljdes av ett par bröder Kanold, som hade godistillverkning och lagrade här. Detta intygades på plats av dagens vandrarkompis Aina, som i sin ungdom avsmakat produkterna på plats.

Inte minst så förundrades vi över antalet boende i alla dessa små torp där trängseln måste ha varit större än i tunnelbanan

Passerat Finntorpet på väg mot Gärdsträsket.

under rusningstid - att två familjer med fler än 10 personer, unga och gamla, familj och tjänstehjon delade på en stuga med ett rum och kammare var inget ovanligt. Kanske något att ha i åtanke i jämförelse

med dagens krav på boendetrymme, hygien, komfort mm.

Lätt uppvärmda av promenaden på makadambeklädd väg förbi Finntorpet och den fördämning som skapat en större vattensamling med rikt djurliv nedanför torpet, kommer vi via ett smalt skogsparti fram till Gärdsträsket. Solen glittrade i ett fortfarande kylslaget vatten och ovanför singlar en ormråk på spaningstur.

Muntert nedslagna på timmerstockar och i vindsyddet ute på den lilla udden som välkomnar besökare till träsket, kommer matsäcken fram och tillfälle till konversation uppstår. Av dem som kamperar närmast får vi höra berättas om torpet Norrgärdet vid Österdalen och dess spännande murstock, som kanske ruvar på hemligheter. Självt får jag ett bra tillfälle att inbjuda till ett besök i vårt museum på Strömma Hembygdsgård. Dagsutflykten ger rika tillfällen till möten med nya och gamla bekanta.

Stärkta av firning och muntligt utbyte går återtaget med spänstiga ben från Gärdsträsket via torpet Daleke. En söderlutning med ekar och där krikon och krusbärsbuskar naglat sig fast som landmärken över platsen där de gamla husen va-

rit belägna. Britt-Marie berättade om de familjer som bott i Daleke, om system som emigrerat till USA och där var lindansös och om Kalle Enberg, en av tre bröder som bodde vid Daleke och som därefter flyttat till Strömma. En personlighet av gamla stammen, som jag mycket väl kommer ihåg från min uppväxt. Den lilla källarbyggnaden nämns. Den flyttades på 40-talet till torpet Dalen och numer isärplockad på Dalholmen, tyvärr ganska anfrävt av tidens tand. Kunde kanske vara ett möjligt renoveringsobjekt för föreningen, tänker jag.

Där jag står i mina tankar får jag plötsligt en fråga av en av deltagarna i skaran - känner du igen mig? Birgitta, en skolkamrat från Viks skola på 50-talet ger sig tillkänna. Visserligen en klass över mig, men ändå.... Känner glädje över återseendet och visst, man minns kompisar och de som fanns i klassen, riktigt kul att mötas just nu och här. Börjar så smått förstå att det är nu (i övre tonåren), som man genom att ta del av kulturella aktiviteter likt denna vandring kommer att återse sina gamla kompisar från skola och omnejd.

Samtalet fortsätter en stund i sällskap mot den plats där torpet Lill-Brevik en gång i tiden var beläget, liggandes på en upphöjd åkerholme och omgiven av bergssidor och inskjutande åkerflikar. Även här står krikonträden spretande mot skyn där vi kan ana en pågående blomning stundar, ännu tvekar den, (visst gör det ont när knoppar brista...).

Här gör Freddy Weiss, en av våra gångarvänner, en intressant liten utveckling kring placeringen av torpet i landskapet utifrån ett arkeologiskt perspektiv. Beskriver strandlinjens betydelse och hur vi genom växtlighet, exv. nässelbestånd och ytor som är rensade från sten men nu trädbevuxna, kan tyda var i landskapet bosättningar och åkerbruk funnits.

I backen spirar spåda strån av lökväxten Kajp och skott av

Spansk körvel, den senare med en härlig anisdoft som för tankarna till karamell och Pernod. Britt-Marie visar platsen där hon återupptäckt grunden för torpets ladugård. Snok som slingrar sig, rapporteras nu från skarpögda iakttagare vid passagen av åkern, innan färden tar riktning uppför en brant stig där vi åter anträder Breviksgårdsvägen.

Jag tillhör nu eftersläntrarna och slagit följe med Lennart, en kämpe som driver på med gångstavarna. Under samspråket konstaterar vi att Alfredsson är den gemensamma nämnaren. Den gamla brevburaren som skötte postleveranserna med bil av märket Citroen B11 (s.k. "gangstercittra") till Brevik på 50-talet, en sträcka välkänd av Lennart med förflutet inom Posten. Efter en liten stund är vi åter vid starten för vår utflykt, tackar Britt-Marie för en trevlig rundvandring och tar ett glatt avsked från det trevliga gänget. Visst ja, Ramslök hette också godsaken i backen, kärt barn...

På återseende kring torpen och andra sevärdheter på Brevik! Nästa söndag den 13 maj tar vi stigen mot Stickelsberg tillsammans med Naturskyddsföreningen.

Vår kulturguide Britt-Marie O i bildens mitt med deltagare i vandringen.

// Text och foto: Åke Axelsson

Vandring till Stickelsberg, 13 maj 2007

Nu skall det hända, starten sker vid torpet Mohr, Breviks Gård Värmdö. Ett 20-tal deltagare skall vandra till den gamla avrättningsplatsen vid Stickelsberget, som ligger cirka 2 kilometer in i skogen.

Det är strax efter klockan 10 på förmiddagen, grå molnformationer på himlen men sol som bryter igenom här och var. Känns skönt i den lite snåla blåst som far över gårdet där vi samlar oss inför vandringen.

Naturskyddsföreningen är arrangör och naturguiden Anna Edström, ekolog vid plankontoret är på plats från start. Vi ger oss raskt av över makadamgrusad väg förbi torpet Mohr, som ligger alldeles ovanför i slänten. Torpet har en gammal historia och en ask med en mäktig krona vaktar invid en av uppfarterna.

Vägen, som är en del av Värmdöleden, bär spår av stora skogsmaskiner som gjort avtryck i den nu lite mer finkorniga underlaget. Den sluttar svagt uppför och omgärdas här mest av lövskog och tallar, varav en mängd avverkad stockved ligger som plockepinn i sänkorna mellan bergsryggarna.

Vid en uråldrig kullfallen ek stannar vi upp. Den har vältrat sig omkull nedanför sin stamfot för länge sedan. Nu knotig och med mulm rinnande ur de många håligheterna och där både björk och tall slagit rot direkt på den gamla stammen.

Otaliga är de insekter som tager stammen som boning och näring, till och med en svensk variant av skorpion finns bland dessa småkryp, berättar Anna. Naturligtvis kom frågan om hur gammal som eken kan ha varit innan den stupade på näsan i backen. Tyvärr blev Anna svaret skyldig då detta ej göres uti en blink. Det är ju inte möjligt att räkna årsringar uti en sådan hålig stam, men det finns ekar som uppnått en så hög ålder som tusen år, här i Sverige.

Anna berättade att bönderna förr i tiden inte tyckte om att ha ekar på sina marker.

Orsaken var att det var Kronan som ägde dem och de skulle användas till skeppsbygge och byggnader och fick inte röras. Ofta hade träden slagit rot på den värdefulla odlingsbara marken som skulle användas till annan gröda.

Straffet var strängt om man hjälpte till och få dem börja röta och detta skedde därför i smyg. Idag är de gamla ekarna skyddsvärda träd i och med den biologiska mångfalden. (Sök gärna fram en sida om ekar på nätet och läs mer!)

Vägen slingrade sig vidare uppför, avverkningarna klingade av, skogen ändrade karaktär och tätnade. På väg in i granskogen passerades en nyanlagd del av Värmdöleden, som viker

av mot Hemmesta. Den så breda skogsväg vi nyss vandrat på blev nu till en smal mjuk skogsstig med täta granar och tallskog. Här slog Strömma Hembygdsförenings kulturguide Britt-Marie Ohlsson oss följe, för att senare vid ankomsten till Stickelsberget berätta om de ruskiga händelser som tilldrog sig på "den gamla goda tiden..."

I kuperad terräng över bergknallar och ned i sänkor tog vi oss allt längre in i en "gammelskog", markbeklädd med harsyra, lummer (glömde att fråga om det var matlummer

eller revlummer) och blåbärsris, som klarar av att leva och till och med frodas i denna miljö. Anna gav här en historik (en två miljoner år lång historia) över den geologiska utveckling med bildande av urberg och spricklandskap, inlandsisens påverkan och annat intressant och lärorikt.

Nu fick vi nöjet att en bra stund färdas i denna kuperade terräng, över fuktiga kärrmarker och blandad mestadels barrskog. Vid skylten "Stickelsberget" brantade stigen sig upp för som en sista utmaning. Här blev

det blev ljusare, växtligheten övergick till knotbevuxen vindpinad tall och bergsbelägna lavar och mossor knastrade under

fötsulorna.

Ofta förväxlas den egentliga vita mossan med den vita kryp-
togam som ofta läggs runt ljusen i adventsljusstaken. Det är
inte vitmossa utan en lav, berättade Anna. Till och med Carl
v. Linné hade haft problem att klassificera mossorna och hän-
fört dem till maskar.

(Vid en titt på Naturhi-
storiska Riksmuseet
webbsida får man veta
att det f n finns 1076
mossarter i Sverige.)

Britt-Marie samlade oss
kring ett ställe på bergs-
krönet, för att berätta
om platsen vi anlänt till.

Den var från 1650-talet På väg mot Stickselbergets topp,
och in på 1800-talet

Värmdös avrättningsplats, som användes för att ta av daga
dömda brottslingar på det mest vedervärdiga sätt.

Den ligger på en plats där fem ägor gränsade till varandra.
Britt-Marie beskrev hur hon och Gudrun Gröndahl från
Strömma Hembygdsförening i början av 1980-talet letade
reda på den geografiska placering av den gamla avrättnings-
platsen, som fallit i glömska och inte varit utmärkt på nutida
kartor. Genom forskning i arkiv och kontakter med Riksar-
kivet, ledde eftersökningarna fram till att man på plats kunde
mäta sig fram var den mer exakt varit belägen. Idag vittnar en
eldsprucken stenyta om bålet's placering, just där vi nu stod
och lyssnade...

Vi fick också höra detaljer om det grymma händelser som
ägt rum på denna bergsplatå. Efter att ha suttit i fängelse, ofta

i årtal, gick transporten i fångkärra från Stockholm. De fick övernatta efter vägen, bland annat vid Klinten Björknäs, sedan färdas den sista sträckan upp hit på bergstoppen för att halshuggas och brännas på bål.

Britt-Mari i centrum berättar om den gamla avrättningsplatsen.

Många människor från orten och öarna runt omkring kallades som åskådare och inte minst skolbarnen fick här på plats och på

ställe insupa vad som kunde hända om man inte rätten och packen sig efter de lagar och förordningar som gällde. Bönerna hade uppdrag att bilda spetsgård med betrodde män. Det innebar att man med spetsade stölar stod runt avrättningsplatsen för att förhindra kloka gummor och andra som ville komma över blod från de avrättade. Något som i folktron skulle vara ett verksamt medel mot fallandesjukan.

I gamla rättegångsprotokoll har Britt-Marie forskat och tagit fram uppgifter över olika rättsfall. Här berättades om två kvinnor som avrättades här år 1827. En av kvinnorna var gift men hade hittat en annan man och ville nu bli av med sin gamle make. Skilsmässor var inte att tänka på vid den tiden, så hon sökte hjälp hos en gammal piga, vilken lovades att få bosättning till döddagar. Nu kan man säga att denne fick full valuta men kanske inte på det sätt som var tänkt. De gick till verket och förgiftade maken och även en treårig dotter med arsenik.

Tyvärr för de båda kvinnorna var pigan lösmynt och snart

nådde rykten till länsman om att inte allt stod rätt till. Undersökningar gjordes och man kunde vid läkarundersökning av kropparna konstatera att dessa var fulla av arsenik. Allt nog blev det rättegång och de båda kvinnorna dömdes till döden. Makan fick ena handen och huvudet avhugget. Pigan undkom med "endast" förlusten av huvudet, båda brändes därefter på bål. Vart resterna efter kropparna finns är inte klarlagt men torde enligt Britt-Marie troligen vara i närheten av denna plats. Även om transportvägar och andra detaljer finns mer att forska kring.

Efter att åhört Britt-Marie fick vi tillfälle till intag av medhavd matsäck och en stunds eftertanke att smälta intrycken vi fått. Anna passar på att berätta om lodjur i naturen, människors föreställningar om de stora kattdjuren och det ovanliga att kunna få möta dem i frihet. Närheten, som här till Saltarö-Skärmarö naturreservat, gör att förutsättningarna ökar för arten att reproducera sig. Beteendet hos honor och hannar är lite olika när det gäller jakten efter föda och även väderleken kan påverka vilka val och frekvensen att slå bytesdjur.

Tallkrona på Stickelsbergets höjd.

Pälsen från lon har alltid varit eftertraktad som klädesplagg av människan och för utsågs särskilda jägare för att förse de besuttna. Den korta svansen är anpassad för att minska värmeöverlust och karakteristisk för lodjuren är de tofsbeklädda öronen. Djuren lever ofta ensamma och vandrar långa sträckor. Honan lämnar ungarna efter cirka ett år. (Mer att läsa om lodjuret finns på nätet, t ex: www.de5stora.com/omrovdjuren/lojdjur/). Vi gick upp på den högsta punkten på Stickelsberget

och skådade milsvitt ut över nejden där skogen stod tät och orörd åt alla håll. Vi var många som hade en förhoppningen om att närliggande naturreservatet skall kunna utökas och även omfattas av denna både natursköna och historiskt intressanta del av Värmdölandet. Till vår glädje fick vi höra att man under ett antal år hanterat denna fråga hos myndigheterna och att förutsättningarna nu är goda att få saken i hamn.

Nöjda med vad vi sett och hört berättas började vårt återtag tillbaka mot torpet Mohr och denna gång i nedförslut. Allt gick lättare, murklor passerades och den gamla eken låg kvar. Den kom nu väl till pass för en liten ridtur av Jessica och blev till en fantasirik naturupplevelse.

Vi tackar vår guider Britt-Marie och Anna för att få varit med på en intressant och spännande resa i tid och rum och hoppas på snart återseende!

//

Text och foto: Åke A.

Nationaldagen 6 juni och hemmamatch för Strömma Hembygdsförening.

Sommaren visade sin vänaste sida mot de besökare som hade letat sig fram till hembygdsgården. Visst, det låg midsommarväder i luften trots att almanackan bara hunnit en kort bit in i juni.

Fanan hissades klockan

11 och från flaggstångsbacken sågs Backstugeverandans nyutsprungna parasoller blomma i solskenet. Där bjöds det på

invigningskaffe och våfflor och mellan tuggorna kunde njutas ljuva toner från den gamla vevgrammofonen. De som kom upp till museet beundrade den nyuppsatta /forts sid. 34

Vi söker våra rötter

Under våren har föreningen tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan genomfört fem studiecirkelar i släktforskning med ca 30 deltagare som alla "tänt på slakten". Vi har träffats en gång i veckan i Värmdö Bygdegård och lärt oss grunderna. Det är i första hand kyrkböckerna vi läst på microkort.

Som avslutning gjorde vi en studieresa till Riksarkivet i Arninge, där microkorten över alla församlingar i hela Sverige finns tillgängliga för studier. Vi kommer att starta nya studiecirkelar till hösten igen.

// Britt-Marie O.

Studiecirklar "Vårt museum" 2007

I förra numret finns en inbjudan till studiecirkeln. Glädjande stort antal intresserade har gjort det möjligt att starta upp tre cirklar med lite olika inriktning. Cirklarna startade i början på maj och träffarna är naturligtvis uppe i museibygnaden. Varje cirkel lägger upp arbetet självständigt och kan vid behov förankra och ta stöd av de andra grupperna.

"Dokumentation Foto", här på bild t h, går igenom de mängder av fotografier som finns i arkiven. Först måste man ta reda på vad fotot föreställer, vem som ev. finns med på bilden och anteckna allt. Längre fram är avsikten att skanna ett urval och kunna göra dem tillgängliga digitalt.

"Dokumentation Tidskrifter" har tidskrifter, tryckt dokumentation och andra alster på sin lott. De behöver sorteras och ordnas, katalogiseras och arkiveras på ett bättre sätt. I "Dokumentation Kartmaterial" går man igenom alla våra gamla kartor. Målet är att ta fram ett bra sätt att dokumentera, förvara och presentera dem för våra besökare.

Nu har cirklarna sommaruppehåll och startar igen till hösten. Är du intresserad att komma med så hör av dig till Britt-Marie Ohlsson på tel. 571 40033 eller e-post brittmarie.ohlsson@spray.se

// Text och foto Red.

Liten rapport från städdagen 29 april

Strax före 10 på söndagsförmiddagen möts vi på gården utanför Backstugan. En överblick av alla fältherrar och damer gav inledningsvis vid handen att det fanns att göra...

Britt-Marie J och Monika O i kök och Backstuga, Britt-Marie O och Ulla N tar sig an Stockstugan och övriga, Olle O, Göran L, Anders O med Jessica, Göran K samt undertecknad krattar och plockar pinn i backen. Med en dragskärra till läns (tack Ulf N!) fraktas brännbart material ned till Valborgsmäsoelden på kanaltomten och en del grövre stockar kapas till ved. Några anförtros att flytta stolar, Jessica att vara skylthållare inför Valborg...

Uppe i museet dammsugs och putsas fönster och föremål från damm och annat som samlats över vintern. Alla är febrilt sysselsatta och efter några timmar känner vi oss nöjda med att samlas kring en smörgåsbuffé, som vanligt smakligt anrättat av Britt-Marie J.

Under eftermiddag ett kärt besök av min kusin Britt-Marie Wetterstrand med make Jarl, som för att första gången besökte hembygdsgården och nu visas runt i museilokalerna.

I morgon kväll så är det Valborgsfirande på kanaltomten, då förväntas många besökande och nästa gång är beredda att ta vid för att sälja lotter, servera kaffe och korv mm.

Tack för idag och lycka till!

// Text och foto: Åke A.

Valborgsmäss 30 april

Årets brasa, som Britt-Marie Ohlsson så påpassligt dokumenterar innan den helt gick upp i rök.

I år tändes brasan på kanaltomten något tidigare med tanke på alla barn som väntar. Där fanns lotteri, varma drycker, varm korv m.m. som raskt konsumerades i den lite gråmulna kvällen. Många besökande, både nya och traditionella besökare kom och trivdes med kvällen, som avslutades med fyrverkeri.

//Red.

AKTIVITETER JUNI—DEC 2007

STRÖMMADAGEN

Söndag 24 juni kl. 11:00—15:00. Strömmadagen inleds med friluftsgudstjänst uppe på berget vid museet. Serveringen öppnar från start. Museum samt "loppisen" öppnar efter gudstjänsten. Du som är intresserad av Värmdödräkten, kom till museet så får du veta lite historia. Du kan också få hjälp med att skaffa mönster och tyg om du själv vill sy den. Samarr. med Studieförbundet Vuxenskolan Värmdö

HEMBYGDSGÅRDENS DAG STRÖMMA

Söndag 5 augusti, Hembygdsgårdens dag. Vi har öppet hembygdsgården med museum och servering/loppis i Backstugan mellan kl. 11.00-15.00. Samarr. med SV Värmdö

UTFLYKT TILL HEMBYGDSFÖRENINGEN I NYNÄSHAMN OCH SUNDBY FRILUFTSGÅRD.

Söndagen den 12 augusti planerar vi en resa till Nynäshamn och besök på Sotholms Härads hembygdsförening/museum. Återresa via Sundby Friluftsgård i Hudinge med stentryckeri och kaffe i den vackra naturen vid kanten av. Orlången.

Obs! Anmälan för utflykten skall vara oss tillhanda under juni månad. Kontakta Britt-Marie Ohlsson tfn: 08-57140033.

“ÄRTSOPPEKVÄLL”

I oktober månad infaller den traditionella ärtsoppekvällen. Det finns en trogen samling medlemmar som bara väntar på att få anmäla sig. Gör det Du också! (begränsat antalet platser). Vi återkommer med datum efter sommaren.

STÄDDAGAR

Under hösten har vi minst en gemensam städdag där vi gärna ser att Du hjälper till. Det växer på tomten och våra lokaler, inte minst museum, kräver städning. Datum återkommer vi med via anslag och hemsidan.

TISDAGSTRÄFFEN

Tisdagskvällar kl: 18:30 till 21 är vi som oftast i Backstugan, tar en fika och umgås med de som vill och kan komma. Vi har inga fasta datum, så ta en kontakt 08-571 41350 om du vill vara säker att det är öppet.

ÖVRIGA AKTIVITETER/UTFLYKTER MM.

- Inbjudan från Stockholms Läns Hembygdsförbund till Trädgårdsdag i Frötuna 26 augusti.
- Konferens "Fiske som studieobjekt" den 15 sept.
Arr: Hembygd Öst.

För att kunna göra det lockande för Dig som medlem är vi tacksamma för att få tips om vad just Du skulle vilja göra. Hör av Dig till oss i styrelsen med synpunkter och önskemål. Alla förslag mottages tacksamt!

VÄLKOMNA!

"Allians för Ekbacken"

Värmdö kommunfullmäktige tog i början av april ett beslut att godkänna byggnation gällande detaljplan för Fågelbro 1:4 m fl. Ekbacken. Strömma hembygdsförening har nu tillsammans med "Allians för Ekbacken" överklagat beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms Län.

Föreningen har i den delen anslutit sig till det gemensamma yttrande som utarbetats inom ramen för "Allians för Ekbacken". Även enskilda överklaganden har inlämnats till Länsrätten och formella grunder för taget beslut har ifrågasatts. Kommunstyrelsen och fullmäktige har nu uppde frågorna för prövning..

I "Allians för Ekbacken" deltar bl. a Hästhagsudds Samfällighetsförening, Gamla Fågelbrovägens Samfällighetsförening, Lillströmsudds vägsamfällighet och Winges vägs villaäggarförening.

Henrik Paulsen informerar bl. a. Jonas Nilsson kommunstyrelsens ordförande, vid hearingen på Ekbacken, Fågelbro den 11 mars. /Foto: Åke A.

Önskar du ta del av SHF:s yttrande 2006-11-29 och överklagan 2007-04-25, se föreningens hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma. Länkar finns från "Planering & dokument" och "SHF Tidskrift" nr 2007/81.

Du är också välkommen att kontakta Åke Axelsson tfn: 070-593 0185 eller e-mail: strommahembygdsgard@telia.com.

forts. från sid. 24

bössan vid Stockstugans entré och testade funktionen. Att den fungerade kunde vi notera vid dagens slut, tack alla bidragsgivare!

Som vanligt var vår loppisverksamhet populär. Säkert de facila priser som lockade.

Tyvärr var konkurrensen om besökare stor denna dag då flera arrangörer inom kommunen hade nationaldagsfirande. Vi hoppas därför att vårt nästa evenemang Strömmadagen söndagen den 24 juni, får våra medlemmar att strömma till.

Till sist, ett stort tack till alla i föreningen som hjälpte till med förberedelser och genomförande.

// Text och foto: Åke A.

Ett litet önskemål ..stege light

En lite nyare modell av lättburen **aluminiumstege** för utomhusbruk, är något som föreningen också skulle ta emot med glädje. Kontakta museiansvarige Olle Ohlsson 571 40033.

Plogar utanför en av museilokalerna. Planer finns att uppföra ett lider för att härbjärgera redskap och annat skrymmande under tak.

"Backstugenytt"

Medarbetare sökes till Servering & Loppis...

Vi vill gärna öka vårt öppethållande i Backstugan i år för att få in fler besökare till museet och hembygdsgården. Är du intresserad av att hjälpa oss med servering och "loppis", så tveka inte. Om det passar kan du få ta delansvar för att hålla öppet ovan aktiviteter under dagtid på lör- och söndagar och dag/kväll i veckorna. Självklart så kommer du att få tid att lära dig vad som skall göras och att vi hittar lämpliga tider. Kontakta Åke Axelsson för närmare information. Tfn: 070-5930185 .

Museiansvarig Olle O anvisar medel för intäkternas förvärvande till föreningen...

Rof Rådberg, Jenny Nilsson och Britt-Marie Ohlsson är imponerade. Foto: Red.

STYRELSENYTT

Göran Lindgren är ny ledamot av styrelsen och axlar där rollen som vice ordförande. Göran, till professionen byggnadsingenjör, är uppvuxen och boende vid Malma. Det stora fritidsintresset är amatörteater inom Gustavsbjergs Scenstudio och att sjösätta ett och annat nät.

Britt Marie Ohlsson är tillbaka som sekreterare i styrelsen. B-M är även aktiv som kulturguide, museiansvarig, släktforskare, arbetet med hembygdsdräkter, mm., inom SHF, listan kan göras lång.

Jan-Ove Tannsjö och **Maria Mellberg** är nya suppleanter i styrelsen. Vi återkommer med lite mer information kring de nyvalda i kommande nummer.

Byggplaner för ökad tillgänglighet!

Styrelsen har vid sitt möte 21/5 tagit ett inriktningsbeslut om att bygga ett lider uppe vid museet. Behov finns att kunna bereda plats för större föremål, typ redskap, vagnar, maskiner mm., som erbjuds föreningen och som bedöms vara intressanta att bevara.

En arbetsgrupp tillsattes med uppdrag att ta fram ritningsunderlag och övriga ansökningshandlingar för bygglov och kostnadsberäkningar. I gruppen ingår Göran Lindgren, Ulf Welstadius och Olle Olsson som sammankallande.

// Red.

Utsikt från en holme....

Senast ni hörde av mig från min utsiktsplats här i Brevikssundet lyste februarisolen och ett istücke låg över sundet. Broddar skulle införskaffas för att förebygga ytterligare vådligheter, ni minns kanske vurpan i strandkanten, inga brutna armar och ben så det var bara glatt även efteråt.

Glädjen att kunna gå på isen blev dock inte långvarig. Bläst och omslag i väderleken gjorde att isen sveptes bort efter bara några veckor. Där bryggan i landningsviken normalt brukar befinna sig låg nu fundamentet bestående av några stora stenar fritt i dagen. Med vågornas hjälp hade övre delen av bryggan flutit till stranden, en liten lätt pjäs på några hundra kilo. Med hjälp av spett och spel fick den baxas på plats igen, allt går och med gemensamma insatser. Ekan kunde sen impregneras med "Roslagssmörja" och passas i sjön.

Denna senaste helg varde det något "lifligt i omgivningen", kan man säga. En granne i viken hade samlat sina glada vänner till kalas på bryggan. Av sorlet att döma var deltagarna i den åldern då stämningen på fest och stämman i röst alltid är hög. Ingen sordin eller sardin låg i vägen för glädjen, inte heller några träd och buskar utan fritt spelrum över hela sundet. Gott att höra att det finns livsglädje och gry i den uppväxande generationen. Start på lördagseftermiddagen och avslut kl. 06:00 söndag morgon. En prima förstärkaranläggning kan göra underverk och tveklöst var åtminstone dryckerna av samma höga klass. Vi försökte att inte störa, man måste ju visa lite hänsyn ...

Roslagssmörjd eka i solskensken.

Själv inmundigande jag slutklämmen av nämnda spektakel ståendes i morgonsol vid min brygga plockandes mört, simpa, abborre, en förskrämd liten gös och en och annan strömming ur den sköte som lagts kvällen innan. Morgondimmorna hade lättat iväg men solen stod fortfarande i öster.

Ser i ögonvrån en hackspett som dyker ned på backen vid alen strax bakom, hugger tag i en nerramlad fågelunge och med den sprattlande i näbben får spetten med ett flaxande uppför trädstammen. I holk 3446, reserverad för tète-a-tète, har en flugsnappare temporärt flyttat in och i ett mellanrum mellan boden och det gamla dasset ligger en björkrast och ruvar, fler ungar på G. Skiftningar mellan moll och dur i den reproduktion som har sin kulmen just nu.

Mot Strömma ser jag skummet av vågorna efter morgonens första 25-knoppare, svepandes förbi på den till sju knop fartbe-gränsade sträckan. Kustbevakningens besök senare på dagen inbringar många sköna kronor till "staten", tackar, tackar!

Nu har även maj månad passerat. Temperaturen och växterna stiger så sakteliga, både i luften och i sjön. I böljan vid pass 14 grader, dock ännu för kallt för dopp. Besökande småttingar under 10 år plaskar dock entusiastiskt runt i strandkanten. Det går över med åren, vet den något frusne redaktören, som hellre rör sin eka.

Härlig är sommaren, ärtsoppan i oktober och lodjursspår i snön... Jag lovar återkomma med lite mer utsikter!

//
Åke A.

Foto t.h.: Redaktören läsande ABC-boken 1953, Fågelbro skola.

Nåt på gång...?

Besök vår hemsida för mer info:
www.hembygd.se/Stockholm/stromma